

Politika lži a klamu

Je tristní vidět na obrazovce televizoru aktéry nedávných korupčních skandálů - exposlanec Ratha a premiéra Nečase, jak s kamennou tváří tvrdí, že se ničeho špatného resp. nezákonného nedopustili. Všechno, co se na politické scéně odehrálo, je prý politicky motivovaný útok proti jejich osobám. Oni jednali striktně podle ZÁKONA.

Slovo „zákon“ má v obecném povědomí jakýsi magický smysl: ZÁKON určuje neměnný řád uvnitř lidské společnosti i vesmíru. Pro křesťany jsou nejvyšším zákonem obě části bible - Starý a Nový zákon - a zejména Desatero: smlouva, kterou uzavřel Bůh s Mojžíšem a jeho lidem na vrcholu hory Sinaj. Zákony stojící na křesťanských principech by tedy měly být naplněním Boží vůle a předmětem všeobecného respektu.

Náš zákonodárný sbor se božskými principy zjevně neřídí; převažují tu osobní, lobistické či skupinové zájmy. Hlavní poslání zákonodárců - služba své zemi a jejím obyvatelům - ustupuje kamsi do pozadí. Někdy se zdá, že poslanci si šíjí zákony sobě na míru: tak aby se mohli ve všech situacích vykrotit a tvrdit, že jsou neviní. V jistém smyslu mají pravdu: z nepřehledného balíku platných právních norem¹ lze vždy vytvořit právní konstrukci, která jim dá zapravdu².

Náš parlament se přitom pokouší o nemožné: regulovat chování občanů pomocí nepřehledného systému právních norem a předpisů, v nichž se nevyznají ani právníci, natož občané³. Další věcí je výklad zákonů v konkrétních kauzách; zde by měli soudci vycházet z úmyslu zákonodárce (který bývá vysvětlen v „důvodové zprávě“) a nelpět na doslovném znění zákona v případech, kdy to nedává smysl. Vodítkem pro rozhodování soudů by měla být judikatura Nejvyššího soudu⁴.

Znění paragrafů zákona by mělo být co nejobecnější, aby zahrnovalo všechny možné případy. Dále je to už věcí soudců, kteří by neměli lpět na *liteře zákona*⁵, ale postupovat samostatně ve smyslu vyšších právních norem a svého právního svědomí.

Myšlení advokátů a soudců se někdy odtrhne od úsudku běžných občanů, od jejich chápání spravedlnosti. Nejvyšší soud nedávno způsobil rozruch dvěma spornými verdikty: rozhodl, že

- Při volbách do místních, popř. krajských zastupitelstev je možno *kupovat hlasy*.
- Imunita poslanců se vztahuje i na dojednávání *osobních výhod* („trafika“ za podporu vlády)

První z těchto verdiktů (který je zjevně protidemokratický) zrušil Ústavní soud.

Druhý verdikt vedl k osvobození tří „rebelujících“ poslanců ODS, kteří byli stíháni za *korupční jednání*. Tento sporný verdikt je konečný a může být poučením pro zákonodárce, aby lépe vymezili vlastní imunitu. Jedná se ale především o selhání justice. Zákon mluví zcela jasně, že imunita se vztahuje na „*projevy poslanců* na půdě parlamentu“. V této souvislosti je smysl slova „projev“ zcela jednoznačný. Různá soukromá a kuloární jednání nemohou být stíhána zákonem. Skutky však ano.

V Davli-Sloupě, 24. listopadu 2013

Ing. Jan Matys

¹ Které obsahují asi 1 milion různých ustanovení

² „Když se sejdou nad nějakým problémem dva právníci, mají na to nejméně 3 právní názory“ (M. Zeman). Petr Nečas považuje takovýto styl politiky, který je na hony vzdálen „Humanitním ideálům“ T. G. Masaryka, za „normální“. Nelze se pak divit, že lidé nevěří v demokracii a nechají se lákat komunisty či extrémními směry

³ Upozorňoval na to už před časem na vlnách ČRo6 profesor Vojtěch Cepl. Tato legislativní džungle vede k enormnímu nárůstu byrokracie, který pak zatěžuje státní rozpočet a brzdí podnikání (podporuje naopak černou a šedou zónu ekonomiky)

⁴ Někdy také Nejvyššího správního soudu, popř. Ústavního soudu

⁵ Tzv. pozitivní výklad práva. Při takovém přístupu se soudce vyhne se zodpovědnosti: soudí podle doslovného znění paragrafů, smyslem zákona (tj. *úmyslem zákonodárce*) se nemusí nezabývat